

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za imo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
tina enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 48.

Sreda, 17. junija 1931.

Leto VI.

Za enotnost strokovnih organizacij v državi.

Razkolniki so se všteli v svojih računih.

V zagrebškem meščanskem listu »Novosti« je izjavil predsednik Orsa, da se bo zveza grafičarjev pridružila njegovi organizacijski skupnosti. Zveza grafičarjev pa izjavlja v svojem glasilu, da o tem ne more biti govora in prosi zadnjič in odločno, da se grafičarji ne vmešavajo v ta nesrečni spor. Mesto grafičarjem delavstvu more biti samo v enotnem delavskem gibanju.

Tudi zveza bančnih uradnikov in nameščencev je že podala podobno izjavo.

Razcep strokovnih organizacij torej ne bo imel velikega uspeha.

Fašisti nezadovoljni z mednarodnim uradom dela.

Protestirajo, ker delavski zastopniki glasujejo proti priznanju delegatov fašističnih sindikatov.

V smislu določb v mirovni pogodbi priznava mednarodni urad dela kot delavske zastopnike v uradu dela samo delegate svobodnih strokovnih organizacij, to je delegate neodvisnih delavskih organizacij. — Konferenc mednarodnega urada dela pa se hoče udeleževati tudi italijanske fašistične organizacije, ki jih pa delegati svobodnih strokovnih organizacij vedno odklanjajo, ker niso neodvisne, marveč so del državnega organizma. To dejstvo je vsemu svetu znano, ker vodi tudi delavske organizacije v Italiji fašizem, to je vlada, režim. Dvojnih zastopnikov italijanske vlade pa na konferenci dela ne potrebujemo, ker vlado že itak zastopa fašistična buržuazija. Tudi delavske delegate imenuje vlada ob soglasju s podjetniki.

Italijanski fašistični tisk se zaradi tega razburja. Pričel je voditi borbo proti uradu dela, češ, da je ta urad pribežališče socialistov ter ne zasluži zaupanja javnosti. Italijanska vlada se bodoče konference dela ne namerava več udeležiti. Fašistični tisk govori tudi o delovanju konference ter pravi, da ne reši aktualnih vprašanj, ne pove pa, da sestoji ta konferenca iz vladnih, delodajalskih in delavskih delegatov. Delavskih delegatov je samo ena četrtina.

Krivda, da se razna aktualna socialna in delavsko-varstvena vprašanja tako zavlačujejo, je na strani vladnih in delodajalskih delegatov. Kadar bo na konferenci večina vladnih delegatov dostopna za socialna vprašanja, tedaj bo delo lažje in v interesu zatiranih delovnih slojev.

Fašistična Italija se bo pa že še premislila, da ne bi bilo pametno bojkotirati mednarodni urad dela, ali izstopiti iz Društva narodov. Samo stori naj to, da jasno pokaže karte, s katerimi igra v mednarodni politiki.

Mednarodne konference dela so vendar že sklenile 30 raznih konvencij glede delavskih vprašanj, med katerimi je najpomembnejša konvencija o osemurnem delavniku. Stvar držav in delavskih organizacij pa je, da se konvencije uzakonijo. Tudi sedaj so važne konvencije v razpravi, kakor o rudarskem delavniku, o svobodnem sklepanju delovnih pogojev itd. Vse te stvari se pa izvedejo

Mednarodna konferenca dela

Boj za skrajšanje delavnika v rudnikih. — Zastopnik angleške delavske vlade, minister Shinvell, odločno za pravice rudarjev.

Zadnjič sem poročal, da se je v komisiji sprejelo načelo, da mora konvencija o ureditve delovnega časa v rudarski industriji veljati za vse države s premožovno industrijo, ne glede na vrsto premoža. Potem se je začela podrobna razprava o tozadnevem projektu.

Pri tej priliki so delodajalci, podprti od nekaterih vladnih zastopnikov, pričeli oster boj za uveljavljanje posebne konvencije za rudnike z rujavim premožom. Po večdnevni debati so s svojim predlogom propadli. Sprejeta je bila enotna konvencija za vse države in za vso rudarsko industrijo. Ker v tem vprašanju niso uspeli, so delodajalci postavili zahtevo, da naj se onim državam, ki ne izvažajo svojega premoža, dovoli posebne olajšave, to je, da naj v teh državah velja 8urni delavnik za rudarsko industrijo. Tudi s to zahtevo so propadli.

Pri ureditvi enotnega delovnega časa v rudarski industriji so zopet hoteli delodajalci doseči izjemo za industrijo rujavega premoža, kjer naj bi po njihovem mnenju obveljal sedanji ali pa celo podaljšani delovni čas. Zopet se je vnela večdnevna bitka, vendar je zahteva delodajalcev propadla. Sprejelo se je načelo, da veljaj za vso rudarsko industrijo enoten delovni čas, in sicer 7 $\frac{3}{4}$ urni delavnik, v številni vhod in izhod s 15 minutnim odmorom za povzetje kruha za jamsko delavstvo, a za zunanje pa 8urni delavnik s 15 minutnim odmorom.

Kar se tiče čezurnega dela je bilo v projektu konvencije predvideno, da se sme iz gospodarskih potreb dopustiti v kameno-premožovni industriji 100 nadur, a v rujavopremožovni industriji pa 150 nadur letno. Predlog nemških delodajalcev in vlade pa je bil, za kameno-premožovno industrijo 150 in za rujavopremožovno pa 250 nadur letno.

Po vsej Evropi napad na zavarovanje za nezaposlenost.

(IGB.) Skoro obenem so pred minulim tednom v vseh važnejših evropskih državah vprizorile vlade in podjetniki silen napad na zavarovanje za nezaposlenost in preskrbo nezaposlenih. Ker je svetovna gospodarska kriza dosegla svoj vrhunec in ni mogoče več čakati na odločilne sanacijske ukrepe, naj po kapitalističnem gospodarstvu v pomanjkanje in bedo pahnjene nezaposleni z beraškimi parami, ki jih dobivajo kot podporo, rešujejo zanikrno gospodarstvo kapitalizma.

Odgovor strokov. organiziranega delavstva vseh držav na napad se glasi: Ne! Odklanjamo vsakršna poslabšanja in vladam ter podjetnikom se mora onemogočiti, da izvedejo poslabšanja vsak v svoji deželi, sklicevaje se na izvedbo poslabšanj v drugih državah!

To, kar je rekel zastopnik delavstva v avstrijski zbornici, ko je bil predložen sramotni zakon proti socialnemu zavarovanju in zlasti proti

le, če bo organizirano delavstvo izvedbo dovolj energično zahtevalo. Mi torej prav dobro vemo,

V očigled težke gospodarske krize in velike brezposelnosti, ki vlada posebno v rudarski industriji, je delavska delegacija z vso odločnostjo pobijala zahteve delodajalcev. Izgledalo je, da se bo na tem vprašanju konferenca razbila. Ker pa je bilo delavski delegaciji tudi mnogo na tem ležeče, da do konvencije pride, in s tem do ureditve enotnega delovnega časa, je pristala na kompromisni predlog nemške vlade za 60 zakonito dopustnih in 40 tarifno pogodbenih nadur za premožovnike kamene premoža in za premožovnike rujavega premoža pa 75 zakonito dopustnih in 75 tarifno pogodbenih nadur letno.

Pri nadaljnjih določbah so podjetniki ponovno poskušali doseči ugodnosti zase in pa da bi jim bilo omogočeno obiti določbe konvencije o dopustnosti podaljšanja delavnika in čezurnega dela. Ali tudi tu niso uspeli, za kar gre nemala zasluga zastopniku angleške delavske vlade Shinvellu, ministru za rude in šume, kateri se ni ustrašil, ves čas razprave javno nastopati za delavske zahteve.

Tako gre delo v premožovni komisiji h koncu in vse izgleda, da bo konvencija v komisiji sprejeta. Nato pa pride pred plenum, v katerem mora dobiti dvetretjinsko večino. V premožovni komisiji se bori za in proti 15 držav, a v plenumu pa bo odločalo o njej 47 na konferenci zastopanih držav.

Četudi bo konvencija v plenumu sprejeta, pa bo vsaki državi popolnoma na prosto dano ratificirati konvencijo ali pa tudi ne. Iz tega se mora učiti mednarodni proletarijat in to posebno naši rudarji, da je pot do ureditve delovnega časa še dolga, polna težkih ovir, doseči pa je mogoče ureditev delovnega časa le s pomočjo močne razredne strokovne organizacije.

Za politično enakopravnost žene v Franciji.

podpiranju nezaposlenih, naj najde odmeva v vseh evropskih državah: »Država in družabni ter gospodarski red, ki niso v stanju, ljudem preskrbeti dela, ki bi radi delali, če bi le delo našli, ne morejo storiti nič drugega, če nočejo delavcem priporočiti, da zapuste to zemeljsko solzno dolino, kakor vzdrževati nezaposlene ob prepričilih podporah pri življenju.«

Za politično enakopravnost žene v Franciji.

Proporcionalna volilna pravica za žene v Franciji.

Zbornična komisija za splošno volilno pravico v Parizu je imela dne 8. t. m. sejo ter je sklenila s 13 proti 9 glasovom, da se da ženam splošna in proporcionalna volilna pravica. Komisija bo v zbornici predlagala in zagovarjala splošno proporcionalno volilno pravico za žene.

da spadajo v mednarodni urad dela pač le ljudje, ki imajo smisel za socialna vprašanja.

Protest nemških strokovnih organizacij proti zasilni odredbi.

Zasilne odredbe nalagajo delavstvu nova bremena in omejujejo njihove pravice.

Zvezno načelstvo splošne nemške strokovne zveze in predsedstvo splošne svobodne zveze nameščencev sta se posvetovala o zasilni odredbi z dne 5. junija. O posvetovanjih je bilo podano naslednje poročilo:

Obe načelstvi uvidevata potrebo, da se nalagajo bremena celemu narodu, če se hoče poživeti nemško gospodarstvo in s tem omiliti bedo nezaposlencev, kakor tudi, da se omogoči ravnotežje v javnem gospodarstvu. V zasilni odredbi je pa nakupičene toliko socialne krivice, da se je moral samodebe pojaviti odločen odpor med delojemalci. Posledice praktične izvedbe za gospodarstvo in s tem tudi za javne finance postanejo usodne. Strokovne organizacije napno vse sile, da se izvedejo neobhodno potrebne izpremembe zasilne odredbe.

Tudi socialno-demokratska stranka se pridružuje temu mnenju. Stranka in zveza strokovnih organizacij uvidevata, da je zasilna odredba v izdani obliki nemožna ter da ne bo ustvarila reda. Ne odklanjata pa sodelovanja pri izpremembi, če gre za odpravo nevzdržnih gospodarskih razmer.

Brüning stoji pred vprašanjem, ali hoče izpremeniti zasilno odredbo, ki jo je diktirala razredna država podjetnikov, ali ne. Skoro pred letom dni je Brüningova vlada že izdala eno zasilno odredbo, ki jo je parlament odklonil in vlada jo je morala umakniti.

Socialna demokracija se do nedejše še ni odločila za taktiko. Ko se pa odloči, postane zadeva resna za levico in desnico, ker je sedanji položaj vsebolj kritičen.

Gibati so jele tudi meščanske stranke. Nemška ljudska stranka zahteva sklicanje parlamenta, fašisti in komunisti pripravljajo nemire v zmoti, da je sedaj ugodna prilika za prelom s sedanjo politiko Nemčije.

Socialna demokracija ne mara sezije za intrigante in pučiste, ki bi utegnili spraviti Nemčijo še v slabši socialni položaj. Če pride, pride prehitro. Rajše zahteva pameten sporazum glede olajšanja položaja delavstva. To je želja vseh delavskih organizacij. Odredba naj se izpremeni, da bo za delavstvo pravična. Pride čas, ko bodo vsi delavci uvideli, da je hladnokrvna in preišljena taktika na mestu.

Sklepi zgodovinskega pomena se v kratkem store. Vodstvi stranke in strokovnih organizacij bosta pozvali vse delavstvo k soglasnemu skupnemu postopanju, neglede na razne motnjave in zmote od katerekoli strani. Enotnost delavstva v težkem položaju je sila, ki izbere pravo pot.

Sovjetska špionaža v Rumuniji. Vojno sodišče v Bukarešti je obsodilo večje število oseb, obdolženih, da so vršile špionažo v prid Sovjetski uniji. Glavni obtoženec, komandant Barzaru, je bil obsojen na degradacijo in 20 let prisilnega dela, obtoženka Cilka Ausländer na 6 let prisilnega dela. Pet oseb je bilo obsojenih na prisilno delo po 15 let, dva po 12 in šest po 10 let. Dvanajst drugih je bilo obsojenih v ječe po 1 do 8 let. Osemnajst oseb je bilo v »odsotnosti« obsojenih v ječe po 15 do 20 let. Sedem obtožencev je bilo oproščenih.

Blagodejno delovanje angleške delavske vlade.

Za mir, za razorožitev, za odpravo gospodarske krize.

Vlogo bivšega predsednika Zedinjenih držav Wilsona, ki je še med vojno proglasil štirinajst točk o sporazumu med narodi, nadaljuje angleška delavska vlada z Macdonaldom in Hendersonom na čelu. Wilsonovih načel tisti, ki so sklepali mirovno pogodbo, niso upoštevali. Po vojna doba pa je dokazala, da mir ni dober, ker ovira mednarodno sodelovanje. Neugodne so državne meje, slabo so razdeljeni gospodarski teritoriji in ogromna bremena vojne rušijo gospodarske temelje držav in državic, premaganih držav in držav zmagovalk. Carinske meje, nesmotrjena produkcija, koncentracija zlata v nekaterih državah so vzroki, ki pretresajo današnjo družbo. Vse to vidijo in čutijo politični in socialni ekonomski, toda iz zagate ne morejo, ker teh vprašanj ni mogoče reševati od države do države, ampak le mednarodno, kakor so bile mednarodno diktirane mirovne pogodbe, ki so v veliki meri leglo današnjih razmer.

Najvažnejšo vlogo ima v mednarodni politiki angleška delavska vlada, ki je edino lojalna, da se lahko koncentrija vanjo mednarodno zupanje. Angleška delavska vlada mora sicer štiti tudi interese angleškega imperija; ker pa bo imperij uspeval samo takrat, če se vpostavi mednarodno sodelovanje med državami in kontinenti, smatra angleška politika delavske vlade, da je nje naloga povsod intervenirati, kjer je potrebno, pospeševati ta namen. Spominjamo se londonske pomorske razorožitvene konference, intervencije med Italijo in Francijo zaradi oboroževanja, priprav za svetovno razorožitev, sodelovanja glede Panevrope, Kellogovega mirovnega pakta itd. Pri vseh pomembnejših mednarodnih akcijah je angleška delavska vlada ali iniciatorica, ali pa važna smoter pospešujoča sodelavka.

V najnovšem mednarodnem življenju nas zanima zlasti dve vprašanji, in sicer nemško-avstrijska carinska unija in zahteva revizije Youngovega reparacijskega načrta. Po navetu Hendersona se je odstopilo prvo vprašanje haškemu mirovemu sodišču in dovolilo Avstriji večje mednarodno posojilo.

V Nemčiji kipi.

Komunistični nemiri v Nemčiji.

Izgleda, kakor da so nemški komunisti za vsako ceno odločeni držati tehtnico z nacionalnimi socialisti v ravnotežju. Ne mine dan, da bi v enem ali drugem mestu ne skušali obrniti pozornost javnosti nase s terorističnimi akti, z osvojevanjem ulic, spopadi s policijo in z naciji. Rekrutirajo se večinoma iz vrst brezposelnih in to je še bolj dalekosežno. To so ljudje, ki nimajo ničesar več izgubiti, ki so na vse pripravljene, k vsemu odločeni. Njih rezervoar je skoraj neizčrpen: ne glede na aktivno delavstvo, ki pa je kljub temu obsojeno živeti v skrajni bedi, je samih brezposelnih že blizu pet milijonov. Kadar bo ta masa enkrat pozabila tudi one rahle obzirnosti, ki jo sedaj še zadržuje in se bo utrjala kakor plaz, ki bo pokopal in uničil pod seboj vse, potem bodo rešilne akcije onih, ki ženejo to maso v obup, prepozne. Tveganost boljše vizma bo močnejša in privlačnejša, kakor preračunanost nacionalizma.

Pri povratku nemških ministrov iz Anglije so poleg nacionalistov tudi komunisti priredili v raznih nemških mestih burne demonstracije proti vladi in njeni zasilni odredbi, ki bo zlasti kruto prizadela revne sloje, ki jo je pa vlada bila prisiljena skleniti, da zamore zadostiti reparacijskim obveznostim. Zlasti hudi izgredi so bili v Hamburgu, Bremenu, Kasselu, Düsseldorfu, Dortmundu in Lanenburgu. Povsod je prišlo do krvavih spopadov med komunisti in naciji na eni, in komunisti in policijo na drugi strani. Bilo je na več krajih smrtnih žrtev in več sto aretacij.

Angleška delavska vlada pa se tudi zanima za vprašanje revizije Youngovega načrta o reparacijah. Revizijo mirovnih pogodb zahtevajo predvsem Italija, Madžarska, Bolgarija in Nemčija, ki je najbolj zainteresirana na Youngovem reparacijskem načrtu, ker ne more nositi težkih vojnih bremen v smislu določb Youngovega načrta in bi morala zahtevati predvideni moratorij, to je odlog tekočih plačil.

In tu zopet posreduje angleška delavska vlada. Macdonald in Henderson sta povabila nemškega kanclerja Brüninga in zunanjega ministra dr. Curtiusa v Chequers na Angleško, da se z njima posvetujeta o položaju ter jima povesta mnenje, kako naj se vprašanja rešijo, da pride do mednarodnega sporazuma ter se preprečijo nove komplikacije, ki bi utegnile mednarodno, socialno in gospodarsko krizo samo povečati in pogoniti nove milijone delavstva na cesto ter obenem zavleči rešitev najnujnejših problemov mednarodne konsolidacije v nedoglednost.

Angleška delavska vlada razumeva ta položaj in hoče podpreti Nemčijo, če je v resnici tako kritičen. Zato mora Nemčija zaprositi za revizijo Youngovega načrta tudi pri drugih interesiranih državah, zlasti Zedinjenih državah. Anglija se sama nahaja v finančnih težkočah in mora prejete reparacije plačevati drugim državam na dolg, vendar pa hoče pospeševati ugodno rešitev, ki se pa more urediti le mednarodno, to je z onimi državami, ki so dajale vojne kredite. Tu prihajajo predvsem v poštev Zedinjene države.

S tem svojim korakom je angleška delavska vlada ponovno dokazala svojo lojalnost napram mednarodnemu sporazumu. Nje iniciativa, nje aktivnost v mednarodnih vprašanjih je jasna direktiva za vse zakrknjene diplomate, ki se trudijo, kako bi še bolj zapletli mednarodni položaj in ki rigorozno vodijo politiko neglede na skupne mednarodne interese.

V tem pogledu bi morala biti angleška delavska vlada zgled vsem, ki so za svetovni mir in za mednarodno sodelovanje.

Angleška lekcija Briandu.

Revizija Youngovega reparacijskega načrta.

»Daily Herald«, oficijelni organ delavske vlade, je ostro napadel Brianda, ker je označil Youngov reparacijski načrt kot končoveljaven. »Francoski zunanji minister«, tako pravi omenjeni list, »nima niti besedice razumevanja za težave Nemčije, niti z besedico ni priznal velikih gospodarskih sprememb po uvedbi Youngovega načrta, kakor tudi ni našel niti besede za mednarodno medsebojno razumevanje. Mož iz Locarna, apostol evropske sprave in ujedinjenja, je postal govornik divjega nacionalizma. Ne prinaša pa nobenih dokazov, sliši se le njegov hladni francoski veto. Te metode napravljajo vsako ujedinjenje Evrope iluzorno. Če Briand revizijo Youngovega načrta odklanja, ni to samo nesposobno, temveč pomeni tudi popolno zatajevanje določb Društva narodov, ki jih Briand baje v visoki meri uvaža. Zadržanje Brianda bo v Nemčiji vsakega pametnega človeka privedlo do obupa, mnogi tisoči se bodo ponovno oklenili Hitlerjevega prapora. Briand je z enim udarcem uničil vse ono dobro, kar je kedaj ustvaril in je Franciji, Nemčiji, Evropi, da, celo vsemu svetu, izkazal »skrajno slabo uslugo.«

Kitajski vstaji se zopet gibljejo. Kakor poročajo begunci, ki so se pojavili v Naulingu, so rdeče čete zopet preplavile provinc Fučan in Kiaugi. Razpolagajo z nad 40.000 dobro oboroženimi vstaji. Amerikanski parnik »Pillsbury« se je napolnil v južnokitajske vode, da štiti življenje svojih državljanov.

442 delavskih izletnikov utonilo.

V nedeljo 14. junija so priredile socialistične organizacije iz Nantesa ob Loire na Francoskem izlet s parnikom »St. Filibert« mimo mesta St. Nazaira ob izlivu reke Loire na otok Noizmoutiere, ki leži nedaleč od ustja reke Loire na odprtem morju. Ko so se hoteli vrniti, je bilo morje zelo nemirno, zato je nekaj potnikov ostalo na otoku, ostali, približno 500, so se pa odpeljali. V bli-

žini St. Nazaira, v širokem ustju Loire, so čez ladjo pljusnili močni valovi, pred katerimi so potniki zbežali vsi na en bok ladje, kar je povzročilo, da se je ladja preveč nagnila, zajela vodo in se v par minutah potopila. Utonilo je 442 oseb, sami organizirani delavci in njih svojci. To je največja nesreča potniških parnikov v zadnjih 20 letih po »Titanicu« in »Lusitaniji«.

Doma in po svetu.

Pravo in usiljeno prepričanje. Prepričanje je izraz pameti in vzgoje, ki se kolikor toliko ozira na razmere, v katerih vodi človeka pot življenja. Tako bi rekel, kdor ne priznava, da je človek bitje, ki si ustvarja tudi samo mnenje, prepričanje, vero na podlagi vidnih in nevidnih, čutnih nečutnih vzrokov v naravi in v življenju. Vsakemu človeku je glavno svojstvo in prepričanje, da je njegova dolžnost, da se dvigne do popolnosti, do sreče. To je njegova življenska sila. Napačna je torej vzgoja, če zahteva od koga, bodi klerikalec, bodi demokrat, bodi socialist. S to enostavno zahtevo ne boš prodrl, ker vsak človek živi svoje življenje. Pridobil ga boš za svoja načela in svoje prepričanje le, če mu »greš na roko« in delaš z njim. Če skušaš spraviti njegove ideale s svojimi, oziroma svoje z njegovimi v sklad ter mu lojalno puščaš njegovo udejstvovanje. Cilj je boljša bodočnost obema: pustiti pa moraš, da si pot, taktiko izbirata po svoje. Če sta oba iskrena in imata isti cilj, bosta delala oba zanj, če pa nimata istega cilja, potem je vajina življenska dolžnost, da delata po svoje za boljšo bodočnost. Seveda tu sem ne spada individualni brez načel in prepričanja.

Najboljša obramba. »Jugoslovan« navaja besede Italijana grofa Sforze, ki pravi, da »sila držav ni ne v ladjah ne v obzidju, temveč v možeh«. Ta napačna teza osebne kulta pa ni z zdravim razvojem in napredkom v soglasju. To naziranje velja za vatikansko cerkev in za fašizem, ne more pa veljati za zdrav razvoj človeškega napredka. Potrebni so možje, ki delajo, potrebni v važnih situacijah. Toda samo osebe, samo veliki možje, ki ne ustvarjajo duhovne podlage v narodih, to je, ki ne žive in doživljajo z narodi ter jih ne vzgajajo, ne morejo ustvariti boljše bodočnosti. Za njih padcem neizbežno sledi polom in preorientacija razvoja. S tem hočemo povedati, da je tudi kultura, napredok predvsem odvisen od demokratičnega urejanja življenja. Milijone bogov so že imeli narodi, stotine jih imajo še danes in ti bogovi so pogostoma krivi, da narodi ne vidijo življenskega razvoja. Vrhutega imamo še po vsem svetu agente, ki osebni kult prav v svoje egoistične namene pospešujejo. — To konstatiramo, ne da bi hoteli tajiti, da je pameten človek dolžan storiti več kakor drugi ljudje.

Več gibanj in več javnega nastopanja. V vsem časopisju takozvane meščanske skupine in skupin čitamo dan na dan poročila o najrazličnejših prireditvah, ki se obravnavajo na prav reklamni način. Tudi delavstvo ima svoje strokovne, kulturne in gospodarske organizacije. In če hočete, še športne in druge. Gotovo nam ni za demagoško reklamo, ker smo za pozitivno delo, vendar je potrebno, da se vse delavske ustanove vedno in povsod javno udeležujejo, da s tem opozore javnost nase in popularizirajo svoje namene. Tudi mi smo državljani in moramo z agilnostjo braniti svoje interese.

Minister na razpoloženju dr. Shvegl se je poslovil in odšel v Južno Ameriko na svoje poslaniško mesto. V svojem poslovnem nagovoru je omenil Bvzonove besede o svobodi ameriških narodov ter noudaril, da narod, ki se bori za svobodo, kljub vsem žrtvam vedno zmagaja.

Nacionalizacija ljubljanskega kreditnega zavoda za trgovino in industrijo. Poročali smo že, da je omenjeni bančni zavod, ki je bil doslej na videz nacionalen, v resnici pa skoro izključna last propadlega dunajskega Kreditanstalta, prešel potom nacionalizacije v domače nacionalne roke. Med novimi jugoslovanskimi nacionalizatorji sta tudi dr. Westen iz Celja in časnikarski konzorcij »Jutra«. V oblasti kreditnega zavoda je tudi pivovarna Union, ki ima vsled visoke carine na pivo nekaj monopol na pivo v Sloveniji. Nova nacionalizacija v domačem gospodarstvu ne bo ostala brez posledic, ki se danes še ne morejo pregledati. Gotovo pa bodo vsi pivopivci zadovoljni, ako bo odslej pivo še boljše in — cenejše.

Dvajsetletnica obrtne šole oziroma srednje tehniške šole v Ljubljani. Na Mirju v Ljubljani ob ostankih ozidja stare rimske Emone stoji poslopje obrtne oziroma sedaj srednje tehniške šole v Ljubljani. Pred dvajsetimi leti je izposloval šolo ljubljanski župan Ivan Hribar ter je v ta namen žrtvovala velike zneske mestna občina ljubljanska. Mestna občina je morala kupiti stavbišče, preskrbeti zgradbo in notranjo opremo ter dajati električno luč brezplačno. Realni stroški so znašali okoli 1.100.000 zlatih kron. Obrtna šola se je razvijala in uvažala razne stroke, dokler je postala srednja tehniška šola. Prvotno je imela šola nižje tečaje, pozneje pa so se uvedle še nove stroke in izobraževalni tečaji kakor delovodska šola za mehaniško-tehniške obrti, mojstrska šola za stavbeno in pohištveno mizarstvo, delovodska šola za elektrotehniko, kiparska šola in ženska obrtna šola. Ime srednja tehniška šola je dobil zavod šele leta 1921. Danes je ta šola eminentne važnosti za vzgojo obrtne in industrijskega strokovno naobraženega naraščaja.

Zdravljenje potnikov, šoferjev itd. pri OUZD. Večkrat obolijo člani okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na svojih službenih potovanjih (šoferji, potniki itd.) izven področja ljubljanskega okrožnega urada. Opozarjamo, da morajo taki člani vselej iskati potrebno zdravniško pomoč pri zdravniku onega okrožnega urada, v čigar območju se obolenja nahajajo. Da jim bo to mogoče, naj imajo s seboj potrdilo svojega delodajalca o zaposlenosti, s katerim se legitimirajo pri pristojnem okrožnem uradu, oz. zdravniku. Če tuji okrožni urad, oz. zdravnik ne bi hotel nuditi brezplačne pomoči, je zahtevati od njega, da to pismeno potrdi z navedbo razlogov. Člani, ki ne bi tako postopali, nimajo pravice do nobenih dajatev urada in tudi ne do povračila stroškov zdravljenja.

Prepovedane procesije v Italiji. Z ozirom na napete razmere med Vatikanom in Kvirinalom v Italiji je papež odpovedal vse Antonijeve procesije. Fašisti v južni Italiji so hoteli prisiliti duhovščino, da napravi procesije zunaj. Ker se je duhovništvo upiralo, so fašisti sami pobrali v cerkvi potrebne stvari in priredili procesije. Hušje je pa bilo v Nicastru. Tam je prebivalstvo napadlo škofijo in jo obmetavalo s kamenjem, ker škof po papeževem navodilu ni dopustil procesije. Napad je hotelo prebivalstvo izvršiti tudi na samostan in cerkev, kar se je preprečilo le z oboroženo silo. — Mussolini ima torej prav, ko govori o visoki stopnji italijanske — kulture.

Tudi italijanski industrijci pojdijo v Rusijo. Italijanski industrijci pošljejo v Rusijo komisijo 40 oseb, ki jo je organizirala fašistična indu-

strijska zveza. Komisija se bo mudila šest dni v Moskvi in tri dni v Leningradu. Nato potuje komisija v posameznih strokovnih skupinah po ostali Rusiji. Komisija se imenuje študijska komisija. V zapore je pa italijanski fašizem ne bo vtaknil, ko se vrne iz Rusije.

Svojevrsna demonstracija brezposelnih. Siti meščani dostikrat psujejo brezposelne z delamrznosti. Da proti temu protestirajo in dokažejo, da jim je vsako delo dobrodošlo, so se dunajski brezposelni prošli četrtke ponudili, da bodo prostovoljno in brezplačno pometali ulice notranjega mesta in so se v namen v večjem številu pojavili v Kärntnerstrasse, opremljeni z metlami in so začeli pometati. Policija je bila pa drugega mnenja in je rekla, da je to nedovoljena demonstracija ter je delavoljneže enega za drugim odstranila. Brezposelni imajo sedaj vsaj zagotovilo, da ne smejo delati, tudi če bi si sami našli delo.

Brezposelnost v Čehoslovaški pada. Tekom pomladi je padlo v Čehoslovaški število brezposelnih na 247.795, kar pomeni, da se je armada brezposelnih za 100.000 zmanjšala.

Stavka cestnih železničarjev v Varšavi. ki je trajala dva dni, je bila tretji dan, 11. t. m. na rigorozen način po vladnih organih zadušena. Oblasti so aretirale vse uglednejše voditelje stavke. Prihodnji dan so železničarji hoteli stavko obnoviti, a policija je poskus preprečila.

Podaljšanje pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko Unijo. Prijateljska pogodba med Nemčijo in Sovjetsko Unijo je bila prvič podpisana za dobo petih let po Rathenau-u in Čičerinu v Rapallu leta 1921 in je bila z malimi izpremembami leta 1926 podaljšana za drugih pet let. Sedaj se je za isto dobo zopet podaljšala. Člen 1. določa, da obe državi vsa medsebojna vprašanja na prijateljski način medsebojno rešita. Člen 2. določa, da ostane podpisnica nevtralna v slučaju, da bi podpisnica zaslala v kak vojni konflikt s tretjo državo. S členom 3. se obvezujeta podpisnici, da se ne udeležita bojkota, ki bi ga kaka tretja država hotela izvajati napram eni ali drugi. V Parizu je podaljšanje te pogodbe iznenadilo, vendar zatrjujejo francoski vladni krogi, da na potek francosko-ruskih pogajanj to ne bo vplivalo.

Radi dr. Curtiusa obsojen poljski urednik. Na zasedanju Društva narodov v januarju t. l. je nemški minister dr. Curtius imel govor o usodi nemške manjšine na Poljskem. Ta govor je poleg drugih poljskih listov objavil tudi »Posener Tagblatt« v Poznaniu, radi česar je bil urednik tega lista obtožen radi omalovaževanja poljskega naroda in te dni obsojen na mesec dni zapora, kljub temu, da so isti govor dr. Curtiusa objavili svojčas tudi vsi poljski dnevnikarji brez posledic.

Vrednost marke pada. Ne samo inozemstvo, tudi nemški državljani so zgubili vero v nemško stabilnost. Ljudstvo se skuša znebiti mark in kupuje zanje tuje valute, ki so na ta način znatno poskočile. Nemške obligacije na newyorški borzi stalno padajo.

Predsednik francoske republike Doumer je v soboto, dne 13. t. m., nastopil svoje mesto. Lavalova vlada je iz formalnih razlogov podala demisijo, predsednik jo je pa poveril z nadaljnjim vodstvom vladnih poslov.

Francoski zunanji minister Briand je izjavil, da še ne bo odstopil. Med francoskimi nacionalisti ima namreč silno opozicijo.

Novi predsednik francoskega senata. Dosedanji predsednik senata Doumer je bil izvoljen za predsednika republike. Dne 11. t. m. je pa francoski senat izvolil za predsednika desnega republikanca Lebruna. Zanj je glasovalo pri drugi volitvi 147 senatorjev, proti pa 139.

Stavkovni nemiri v Franciji. Med stavkujočimi tekstilnimi delavci v Roubauxu so izbruhnili nemiri, ker so bili štirje stavkujoči delavci aretirani. Okrog 800 stavkujočih je razbiti kameniti cestni tlak ter so z bilo kameniti kockami obmetavali policijo. Mestni svet je dovolil pol milijona frankov kot podporo stavkujočim.

Bernard Shaw potuje v Rusijo. Angleški pisatelj Bernard Shaw potuje v Moskvo, da bo tam študiral politične razmere. Shaw bo gost Stalina in Moletova.

Autonomistično gibanje v Islandiji. Te dni se imajo vršiti v Islandiji volitve v Althing (deželni zbor), pri katerih bo odločena nadaljna oblika

Huda delavska borba na Norveškem.

85.000 delavcev izprtih.

(IGB.) Veliki izpor delavstva na Norveškem traja že nekaj mesecev, ne da bi se utegnili povedati, kdaj bo konec. Prizadetih je po izporu 85.000 delavcev raznih strok; k tem moramo pa še prišteti številne nezaposlene, tako da je večji del od 137.000 članov strokovne zveze izključenih od produktijskega življenja. Borba pa je tudi največja in najdalgotrajnejša, ki se je kdaj vršila na Norveškem. Iz dejstva, da znašajo podpore za izprte okoli 1½ milijona kron na teden ter da se je doslej izplačalo že nad 14 milijonov kron na podporah, je razvidno, kako ogromna obremenitev in preizkušnja je ta borba za norveško strokovno gibanje.

Kakor je bilo že javljeno, zahtevajo podjetniki, sklicevaje se na inozemsko konkurenco itd., znižanje mezd za 10 do 20 odstotkov. Razen tega zahtevajo podjetniki skrajšanje dopustov in temeljito znižanje odškodnine za nadure. Temu nasproti pa zahtevajo strokovne organizacije uvedbo sedemurnega dnevnega delavnika ob sedaj veljavnih mezdah in delovnih pogojih. Pri obravnavah z zastopniki obeh strank je državni posredovalec stavil predlog, po katerem naj bi se mezde znižale za 7½ do 9 odstotkov; predlog pa je članstvo skoro soglasno odklonilo. Pač pa so izjavile strokovne organizacije, da sprejmejo enake pogoje, kakor jih je nedavno predlagal danski posredovalec za zaključitev splošnega meznega gibanja na Danskem.

Borba norveškega delavstva se vrši v najožjem soglasju s strokovnimi organizacijami na Danskem in Švedskem. Tako se je vršila dne 9. junija v Oslu konferenca strokovnih deželnih central treh skandinavskih držav, na kateri so se posvetovali o položaju. Tudi tokrat se je že dolga leta obstoječa vzajemnost skandinavskih poklicnih zvez dobro obnesla, ker je potom nje v smislu pogodbe zbrati obenem potrebna sredstva; razen tega pa skrbi delavstvo za sredstva tudi od drugih delavskih strani. Ker je razpoloženje in solidarnost med bojujočim delavstvom kar najbolje ter stavkokazov praktično ni, se bo norveškim strokovnim organizacijam nedvomno posrečilo, da bodo usiljeni jim boj z uspehom izvršile.

Za stavkajoče grafične delavce na Norveškem plačujejo tudi naši grafični delavci tedenski solidarnostni prispevek, da jim omogočijo vztrajanje v težkem boju do končne zmage. Pač lep primer mednarodne solidarnosti, ki ga nam nudijo naši grafični delavci!

vladavine te samoupravne danske kolonije. Gibanje za popolno odcepitev od Danske in za proglašitev samostojne republike je namreč zadnji čas močno naraslo. Dosedaj je štel islandski deželni zbor 20 poslancev vladne stranke, ki je vztrajala pri danski monarhiji in 17 poslancev separatističnih struj ter 5 socialnih demokratov. Opozicija se je to pot združila na separatistično-republikansko listo in lahko računa z morebitno zmago.

V Peruju v Ameriki imajo zopet nemire. Vlada je proglašila obsedno stanje.

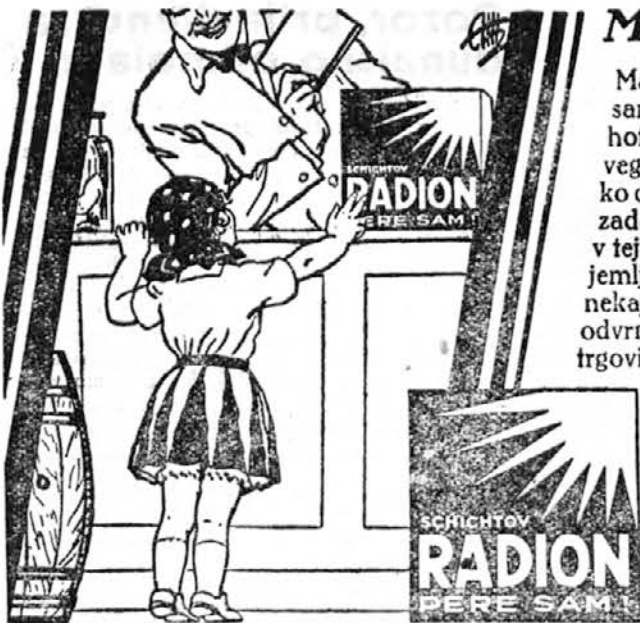
Vabilo.

Občni zbor »Zadružnega doma« reg. z. z. o. z. v Mariboru se vrši v petek, 26. VI. 1931 ob 18. uri v hiši »Zadružnega doma« na Slomškovem trgu št. 6, I. nadstropje.

Dnevni red:

1. Prečitanje zapisnika.
2. Poročilo funkcionarjev.
3. Bilanca.
4. Absolutorij.
5. Volitve.
6. Razno.

Načelstvo.

Majdica že zna to.

Mala Majdica gre posebno rada sama nakupovati. Nedavno ji je hotel dati trgovec mesto Schichtovega Radiona nekaj bajé »prav tako dobrega«. Ali Majdica s tem ni zadovoljna, ker se ona že spozna v tej stvari. »Jaz in moja mamica jemljeva samo Schichtov Radion; nekaj boljšega sploh ne morebiti«, odvrne ona trgovcu in vse žene v trgovini ji smehljajoč pritrldijo.

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

VI. redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani, r. z. z. o. z.

(Zveza šteje 62 zadrug.)

V nedeljo, dne 31. maja t. l., se je vršil v čitalnici Delavske zbornice v Ljubljani VI. redni občni zbor delavske zadrugne zveze, Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani r. z. z. o. z.

Občni zbor je otvoril podpredsednik Zveze z. Melhijor Čobal, predsednik Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani, ki se je spominjal vseh umrlih zadrugnikov. Zatem je prečital tajnik g. Cvetko Kristan številne pozdrave raznih zadrugnih zvez in zadrug, kakor Mednarodne zveze v Londonu, dalje zadrugnih zvez iz Prage, Dunaja, Basla, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Norvega Sada itd.

Poročilo načelstva

je podal podpredsednik Melhijor Čobal, ki je naglašal močan vpliv današnje gospodarske krize na naše gospodarstvo in zadrugništvo, zlasti na zadrugništvo, ki je organiziralo delavske množice, ki zaenkrat še največ trpe od posledic te krize: od brezposelnosti, od reduciranja plač in mezd ter od nepopolnega delovnega tedna. Dalje je naglašal, da se naj v zadrugah prodaja na kredit omeji, ako že ne opusti. Zlasti v današnjih časih je vsako prodajanje na kredit tako riskantno, da ni mogoče tvegati ta način prodaje in s tem morda večati prodajo. Tam, kjer bi bilo mogoče odtegotvanje, je to za mesečne plačnike možno. Vendar bi bilo treba sploh navaditi ljudstvo, da gospodari brez kreditov ter da se življenjski način uredi po svojih plačilnih zmognostih. Seveda je to danes, ko zaslužki ne dosegaajo marsikje niti eksistenčnega minimuma, ko rudarji niti za živila ne zaslužijo, precej težko delo. Ali pričeti ga bi bilo treba. Še nekaj je potrebno: večje sodelovanje zadrug med seboj in z Zvezo. Le v skupni borbi in s skupno pomočjo bo mogoče premagati vse težave, ki jih današnja doba nalađa vodstvom delavskih zadrug.

Nadaljnje poročilo (za tajništvo) je imel tajnik Zveze z. Cvetko Kristan. Po pogledu na splošen položaj zadrugništva in gospodarstva drugod in pri nas, po mali analizi vzrokov današnje krize, o kateri pravi dr. Otto Bauer, da »vpilje racionalizacija podjetij po racionizaciji družabnega reda, ki bo izpremenila metodično uporabo znanosti za povečanje produktivnosti dela iz vzroka za nastajanje gospodarskih kriz in brezposelnosti v sredstvo za dvig blagostanja vseh in za olajšanje delovnega jarma vsem«, je naglašal, da kljub vsemu Zveza ni ravno malo napredovala. Imela je lansko leto

prirastka 14 novih zadrug,

kar se od ustanovitve, ko so pristopile k njej vse tedaj že obstoječe delavske zadrugne, še ni zgodilo. In ako pristopimo še 4 zadrugne, ki so pristopile letos ter odštejemo 2, ki sta končali lani likvidacijo, tedaj vidimo, da je imela Zveza na dan obnega zboru 62 zadrug napram 46 ob početku lanskega leta. Te zadrugne so: 10 (leta 1929 6)

Maribor.

Kongres narodnih železničarjev. Veliko je bilo hrupa in reklame za kongres »Zvezarjev«, ki se je končno vršil v nedeljo, dne 14. t. m. v Mariboru. Že v soboto je prišel poseben vlak, sestavljen iz samih Pulmanovih vagonov, po večini I. in II. razreda, s katerim se je pripeljal mnogo udeležencev iz južnih krajev države. Olajšana je bila tudi udeležba domačih železničarjev, ker je bil izplačan že 13. t. m. železničarjem v delavnici in kurilnici polmesečni predujem, ki se običajno izplačuje šele 15. vsakega meseca. Predčasno izplačilo tega predujema je zelo značilno, ker se dosedaj ta predujem ni še nikoli izplačal na 13. v mesecu. Na kongresu, ki se je kasno dopoldne pričel in ob pol 12. uri že zaključil, so se vrstili razni pozdravni govori. Gotovi govorniki so se divili vzorni organizaciji narodnih železničarjev, ki šteje 30.000 organiziranih železničarjev. Nekateri so tudi z veseljem konstatirali, da se je njihova organizacija že pred enajstimi leti zedinila v enotno nacionalno organizacijo v državi. Posebno težko takega zedinjenja ni bilo izvesti, ko je vendar že bila utemeljena nova enotna država. Nekoliko drugače pa je bilo za časa Avstrije manifestirati idejo zedinjenja jugoslovanskih delavcev, kot so to delali tisti delavci, katere gotovi narodnjaki danes preganjajo, s tem da so

konzumnih zadrug, 17 (14) produktivnih, 12 (8) denarnih, 16 (11) denarnih zadrug in Delavskih domov, 2 (3) tiskovne zadrugne in 5 (4) raznih zadrug. Od teh zadrug jih je 52 v Dravski banovini, 8 v Savski banovini, 1 v Dunavski banovini in 1 v Beogradu. Zlasti je razveseljivo razširjenje delavskega zadrugništva na kraje preko Sotle in Kolpe. Zvezini revizorji so napravili lani 33 in letos 9 revizij. Skupno torej 42 revizij, ki so predpisane po zakonu. Poleg tega pa Zveza stalno nadzira zadrugne, je petim zadrugam uredila knjigovodstvo, 15 rač. zaključke, vsem pa je pregledala točno sestavljene bilance. Zvezino glasilo »Konzument« izhaja mesečno. Pomožni organ Zveze Zadruga založba izdaja redno svoj Zadrugni koledar. Za zadrugno propagando skrbe tudi zagrebške zadrugne in tamošnja Prva radniška pekarna je izdala v zadnjem času že dve lepi knjigi o zadrugništvu. Tudi z izseljenci ima Zveza precej stikov in v USA precej propagira med tamošnjimi izseljenci zadrugno gospodarstvo. Zveza je zastopala jugoslovanske Slovence na Mednarodnem zadrugnem kongresu na Dunaju, kjer bi bili brez njene delegacije zastopani le jugoslovanski Nemci. Enako sodeluje žal tudi edino naša Zveza iz Jugoslavije v publikacijah Mednarodne zadrugne zveze in tam zastopa Jugoslavijo. Tudi na 10. Mednarodni zadrugni šoli je edino Zvezin tajnik Cvetko Kristan zastopal prvič Jugoslavijo.

Poročilo nadzorstva je podal tajnik Delavske zbornice v Ljubljani z. Filip Uratnik. V daljši debati so se oglašili z. Boris Kristan, Karol Tekavc, Ivan Hladnik, Ivan Selan, Vid Merlin iz Maribora, Jova Jakšič iz Osijeka, Jakob Kovač in Cvetko Kristan iz Ljubljane ter Melhijor Čobal iz Zagorja.

Za tem je bilo poročilo nadzorstva, računski zaključek za 1930 in proračun za 1931 soglasno sprejeti.

Novi odbor.

Pri volitvah so bili izvoljeni z. za predsednika Melhijor Čobal, ravnatelj Splošnega konzumnega društva »Posavje« v Zagorju ob Savi, za podpredsednika France Kobler, ravnatelj Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani; za člana načelstva pa Cvetko Kristan, tajnik Zveze, Jurij Jeram, načelnik Stavbene in gostilničarske zadrugne »Delavski dom« na Savi-Jesenicah ter Mirko Cvrtila, ravnatelj Prve radniške pekarnice v Zagrebu. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Filip Uratnik in Ivan Colnar iz Ljubljane, Anton Zugwitz iz Jesenic, Karlo Malovrh iz Hrastnika, Rupert Ingolič iz Maribora, Stjepan Bogić iz Zagreba in Uroš Pravica iz Beograda.

Kot zadnja točka dnevnega reda je bilo še izčrpano predavanje tajnika Cvetka Kristana o posebnostih v načrtu novega zadrugnega zakona.

Za tem je predsednik s pozivom na nadaljnje uspešno delo zaključil občni zbor.

že l. 1909 na kongresu v Tivoliju proglašili enotnost jugoslovanskega proletarijata. Zaključni govor je imel predsednik mariborske podružnice g. Tumpej, ki je zlasti poudarjal, da so med železničarji v Mariboru takšni, ki ne znajo državnega jezika itd. Tej konstataciji so se baje tovariši iz juga zelo čudili. Radi verjamemo, še bolj pa bi se bili čudili, če bi čitali tisto pismo g. Tumpeja, ki ga je pred kratkim objavil »Ujedinjeni železničarji«. V tem pismu je namreč g. Tumpej prošil svojega prijatelja, da priporoča pri Nabavljalni zadrugi drž. železnice nakup tovornega avtomobila tvrdke »Austro-Fiat« za zastopnika v Mariboru, ker je tudi on (g. Tumpej) z vednostjo tovarne sozastopnik te firme itd. To pismo je pisano v taki slabi slovenščini, da bi človek skoro verjel konstataciji g. Tumpeja, da se bodo morali gotovi ljudje še zelo boriti, če si bodo hoteli pridobiti popolno znanje državnega jezika. Na kongresu se je torej mnogo razpravljalo o oblozaju železničarskih uslužbencev, to bomo pa šele videli in sodili po uspehih.

Smrtna nesreča v delavnici drž. železnice. Minuli ponedeljek je v železniški delavnici zaposleni 36letni predelavec Iv. Povše preizkušal odpornost pločevinastega sode, ki se uporablja za bencin. Preizkušnjo sode je hotel izvršiti na ta način, da

je spustil v sod s pomočjo posebnega aparata visok zračni pritisk. Tanka pločevina, iz katere je bil sod narejen, pa ni zdržala mnogo previsokega pritiska šestih atmosfer. Sod je eksplodiral, košček odtrgane pločevine pa je s tako močjo priletel Povšetju v glavo, da mu je razbil lobanjo. Smrt je nastopila takoj in mu zdravnik, ki je kmalu prišel na lice mesta, ni mogel nuditi nobene pomoči več. Truplo ponesrečenca, ki zapuša mlado ženo, so takoj po izvršenem komisijonelnem ogledu odpeljali v mrtvašnico v Studencih.

Otvoritev »Pohorskega doma«. V nedeljo, dne 14. t. m., je bil ob veliki udeležbi občinstva, zastopnikov oblasti in raznih društev, odprt »Pohorski dom« mariborskih mestnih uslužbencev. Dom ima krasno lego ter je opremljen z vsem potrebnim komfortom, tako da bo zadovoljil tudi najbolj razvajenega izletnika. S postavitvijo tega doma je tudi mnogo več storjeno za povzdigo tujkega prometa, kot pa z lepimi načrti o zgradbi vzpenjače.

Obsodba radi zakotnega pisaštva. Ta teden je bil pri okrajnem sodišču v Mariboru obsojen bivši odvetniški uradnik, Blaž Kamenšek, sedaj bivajoč v Račah pri Mariboru, po zakonu o advokatih na Din 1000.— globe oz. 17 dni zapora radi prestopka zakotnega pisaštva. Blaž Kamenšek je bil namreč ovaden, da je delal ljudem proti plačilu razne pogodbe in druge listine, kar je po novem zakonu o advokatih strogo kaznjivo.

Riziko dela. Minuli petek je v tovarni »Kovina« na Teznu zaposlenega 22 letnega delavca Franca Urbasa stroj občutno ranil na desni roki. Ponesrečenca je nudil prvo pomoč rešilni oddelček, nakar je bil odan v splošno bolnico.

Strela je ubila minulo soboto kmeta Klasinca iz Zlatoličja.

Pozor, prijavitelji za dunajsko olimpiado!

Vsi, ki so se prijavi za olimpiado na Dunaju, naj si **tekoj preskrbe potne liste!** Ne odlašajte na zadnji dan. Kajti, če bi se komu delalo ovire, lahko še pravočasno interveniramo, če takoj zaprosi za potni list. Upravi policije v Ljubljani smo sporočili vsa imena prijaviteljev s prošnjo, da se jim brez ovir izda potni list. Reklo se nam je, da se ne bo delalo ovir, samo kmalu naj se oglašijo za potni list vsi prijavitelji. Avstrijskega vizuma ni treba. Za avstrijske oblasti zadošča »Festausweis« (legitimacija za olimpiado), ki jo bomo dostavili vsakemu po pošti, čim jo prejmemo z Dunaja. — Centrala »Svobode«.

Dvokolo je bilo ukradeno v soboto, dne 13. t. m., izpred glavnega kolodvora. — Ukradeno dvokolo je last Ivana Lorbera in je vredno 1500 Din.

Zopet nož. V nedeljo, dne 14. t. m., je kmečki sin Ivan Daneš od Sv. Barbare v prepiru zabodel v prsa posestnika Ivana Kristla, nato pa še svojega polbrata Alojza Rojsa, katerega je težko ranil v trebuh. Oba ranjenca sta morala v bolnico.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Senovo pri Rajhenburgu.

Radi neupoštevanja »četrtke božje zapovedi« — radi grdega ravna-

nja s svojo materjo — sta bila obsojena v prizivni razpravi, dne 2. t. m. pri okrožnem sodišču v Celju »ugledni« prvak nekdanje »SLS«, kovač Bitenc in njegova žena Jera. Mati je med tem časom že umrla. Na prvi instančni razpravi je, kakor je »Slovenec« triumfalno zabeležil, Bitenc »absolutno zmagal«. — Mi »Slovenec« slične stvari ne zamerimo, saj njegovo srčno kulturo poznamo. Ker pa mu včasih tudi »sape« zmanjka, posebno takrat, kadar ga po zobeh tolče njegov koticček: Kaj pravite?, si dovoljujemo topot opomniti ga na to, da je bil Bitenc obsojen na mesec dni zapora in poravnavo stroškov, njegova žena Jera pa na Din 1000.— globe, ali pa 20 dni zapora. — Bitenca in njegovo ženo, ki se razprave ni udeležila, baje radi živčne bolezni, je zastopal znani celjski advokat dr. Anton Ogrizek. Samoobsebi je razumljivo, da je ta obsodba na tukajšnje simpatizerje katoliške akcije vplivala kakor mrzli curek. Ti ljudje pač živijo v domišljiji, da oni vse smejo, ker so bili od nekaj vajeni »odpuškov«.

Tudi izobraževalno delo tukajšnje »Svobode« jim ni pogodu. Neki »avtoritativni« gospod iz soseščine, ki si je svoj politični plašč prikrojil vedno po zadnji politični modi, si je vzel na piko tajnika naše »Svobode«, o katerega delovanju si je dovolil sledečo pripombo: »Kaj neki ta prokleta baraba vedno prireja igre.« Vse kar je prav! Dotičnik naj ve, da bo za svojevrstne izlive svoje srčne kulture v bodoče moral dati odgovor, za danes pa prepuščamo delavstvu, da si stvori o možu, ki se

poslužuje takih izrekov, svojo sodbo. — Ib.

Naiveč nesreč se zgodi zadnje čas nemara v rudniku Rajhenburg. Vedno so nesreče težkega značaja. V torek, 8. t. m., in sredo, 9. t. m., sta se zopet ponesrečila dva rudarja. Enega so odpeljali v brežiško bolnico, drugi si bo moral iskati zdravniške pomoči v celjski bolnišnici. Poleg ene smrtne žrtve v tem letu, beležimo že tudi 6 težkih nezgod. — Nad številnimi nesrečami je postala tudi rudarska oblast pozorna ter je odredila, da obratno vodstvo vrši večkrat predavanja, kako se naj delavstvo varuje nesreč. Mi rudarji pozdravljamo to odredbo rudarske oblasti, ali prepričani smo, da se s predavanji nesreče ne bodo zmanjšale, dokler bo vladal takozvani »Antreibsystem«. — Delo v jami je izvečine akordno. — Akordne postavke so pa za vse kraje skoro enake. V prejšnjih časih se je slabo delo vpoštevalo, danes pa velja slabo delo za lenuharjenje. — Na vročih krajih in pri ognju se 6 urnik ne vpošteva. Večina prog je od silnega pritiska tako stisnjena, da se mora s sekuro delati prostor za vsak voziček, ki se ga pelje na jašek. Veliko je še drugih neprilik, ki ovirajo delavca, da ne more priti do svojega zaslužka, da bi zamogel pošteno prehraniti svojo rodbino, zato pa dela kot živina, da izgubi čestokrat pamet in nesreča je neizogibna. Dokaz temu je tudi to, da je pred redukcijami, ki so bile izvršene spomladi, bilo zaposlenih okoli 800 rudarjev, pa so producirali dnevno toliko, kakor danes 4-40 delavcev. — Imenitno je tudi to, da se mora, kadar se drugi dan praznuje, delati preko šihata, običajno za bagatelo. — Po eni strani priganjanje, po drugi strani neplačano praznovanje. — To stanje je v škodo vsemu življu v revirju. Obrt in trgovina sta z delavstvom vred zapisana propasti. Kako dolgo še?

Premeščenje. V sredo, dne 10. t. m., je bil premeščen v Trbovlje inženir g. Ivanovič. — G. Ivanovič je bil eden izmed redkih med izobraženci, ki cenijo človeka. Delavstvo ga bo pogrešalo radi njegove pravičnosti in iskrenosti. V znak spoštovanja mu je tukajšnja Delavska godba na predvečer zaigrala odhodnico, kar ga je prijetno dirnilo. Mi želimo g. inženirju v novem službenem kraju mnogo sreče, tamkajšnjemu delavstvu pa čestitamo nad pridobitvijo. — Ib.

Vabilo na REDNI OBČNI ZBOR

„Delavskega doma“, r. z. z o. z. v Mariboru

ki se bo vršil v četrtek, dne 25. junija 1931 ob pol 19. uri v društvenih lokalih na Frankopanovi ulici 1 s sledečim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1930.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Smernice bodočega dela.
7. Raznoterosti.

Izveček iz pravil:

§ 21. Da občni zbor veljavno sklepa, je treba, da je na njem prisotna ali zastopana ena desetina združnikov in deležev. Če bi tega ne bilo, se vrši občni zbor eno uro kasneje, ki sklepa ob vsakem številu navzočih ali zastopanih deležev. Fizične osebe (posamez. člani) imajo samo po en glas, neoziraje se na število deležev; juridične osebe (zadruge, družbe itd.) pa za vsak delež en glas.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoj**
14 karatno originalno ameriškano
zlato nalivno pero
ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ „welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vse vrste električnih strojev in aparatov, novo ovljanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič

Maribor, Tattenbachova ulica št. 14
Velika zaloga gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

PIŠARNIŠKE POTREBŠČINE

PAPIRNICA LJUDSKE TISKARNE SLOMŠKOV TRG 6

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

JAKOB KOVAČ, Celje,

diplom. krojaški salon,
Razlagova ul. 6, blizu Delavske zbornice
priporoča svoje izdelke na mero in sicer vse vrste oblek za gospode, dečke in turiste. **Oglejte si izložbo. Za člane „Prijatelji prirode“ 10% popust.**

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili **obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke, ter vsakdanje potrebščine**, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbo in zalogo!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg števil. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7% proti trimesečni odpovedi.